

Код на инструмента за обучение

Заглавие

SDG 15 -SDGfP

ИСТОРИЯТА ЗА ЕДНА КОЛЕДНА ЕЛХА

Цели

Дърветата са пазители на величието на българските гори. Те са неми свидетели на исторически събития и пазят народните традиции. Те са глътка свеж въздух и визуална наслада за неспокойния дух на градския човек. Това е една от причините да пазим дърветата.

Дърветата са белите дробове на нашата планета. За съжаление, увеличаването на земеделската земя и индустриализацията увеличават степента на обезлесяване.

Украсяването на дърво за новогодишния празник е древна традиция. Възможно ли е, без да се нарушава традицията на празника, да се поддържа екологичното равновесие на нашата планета.

1. Анализ на статистиката за изсичането на борове за новогодишните празници.
2. Как да се справим с изсичането на дървета?
3. Разширете хоризонтите си за замяна на живи дървета с изкуствени и такива отглеждани в оранжерии.
4. Да се разработи система от мерки за опазване на новогодишните красоти.
5. Помислете за начини за изхвърляне на коледните елхи.
6. Можем ли да направим изкуствени елхи, за да пазим природата?

Подробности за дейността

- ❖ **Материали** - мобилни телефони за попълване на Google анкетата, отпечатана приказка "ИСТОРИЯТА НА ЕДНА КОЛЕДНА ЕЛХА"
- ❖ **Продължителност** – 90 минути
- ❖ **Брой групи** - няколко групи ученици
- (5 клас, възраст 11-12)

Инструкции

I. Релевантност на изследването

Животът е такъв, че всяка година е последвана от нова година. Нова година е забавен празник с украсена коледна елха. Колко дървета са отсечени за този празник? Това вредно ли е за околната среда?

II. Хипотеза

Приехме, че украсяването на дърво за новогодишния празник е древна традиция и се заехме да разберем дали е възможно да се поддържа екологичният баланс на нашата планета, без да се нарушава традицията на празника.

Цели на изследването:

1. Анализ на статистиката за изсичането на борове за новогодишните празници.
2. Как да се справим с изсичането на дървета?
3. Разширете хоризонтите си за замяна на живи дръвчета с изкуствени и такива, отглеждани в оранжерии.
4. Да се разработи система от мерки за опазване на новогодишните красоти.
5. Помислете за начини за изхвърляне на коледните елхи.

III. Обект на изследване -коледна елха

Изследователски методи:

1. Проучване и анализ на научна литература.
2. Работа с информация от Интернет източници.
3. Въпросник.
4. Саморефлексия.

IV. Въпросник

Преди да изучаваме история, статистика и проблеми, решихме да разберем какво знаят моите ученици за това.

За целта е съставен Google формуляр и е направена анкетата.

V. Интерес към проблема

В резултат на проучването се оказва, че всички украсяват коледни елхи, предимно изкуствени, не много хора украсяват живи коледни елхи. Но се оказва, че след празника почти всички семейства просто изхвърлят новогодишната красота в кошчето. Само двама ученици засадиха отново дървото. По този повод им разказах следната екологична история:

ИСТОРИЯТА ЗА ЕДНА КОЛЕДНА ЕЛХА

Това, което расте в края на гората, е тъжна история, разказана ми от един стар бор. Да започваме.

Веднъж в нашата гора се появи коледно дърво. Беше малка и беззащитна. Всички се погрижиха от нея - големите дървета я пазиха от вятъра, птиците я чистеха от черни, космати гъсеници, дъждът я напояваше, вятърът я охлаждаше през жегата. Всички харесаха елхата и беше добра и мила. Никой по-добре от нея не би могъл да скрие малките зайчета от злия вълк или хитрата лисица. Всички зверове и птици били третирани с ароматната му смола.

Мина време и нашата елха порасна и стана много красива. Всички птици, дори от съседните гори, идваха да ѝ се любуват. Досега в гората не е имало толкова стройна, красива и зелена елха. Елхата знаеше за нейната красота, но никога не се гордееше с нея, остана мила и добра.

С приближаването на Нова година всички в гората работеха здраво. Все пак има много горски красоти. Красива съдба очакваше красивите елхи - да попаднат под брадвата на секач. Веднъж дошли две свраки и започнали да си шушукат, че хората отиват в гората да търсят най-красивата елха. Нашата елха започна да размахва зелените си клонки, за да привлече вниманието на дърварите. Горката, тя не знаеше от какво имат нужда. Тя мислеше, че и те, като всички останали, искат да се възхищават на нейната красота. Един от дърварите я видя.

„Глупаво, глупаво, тя размахваше клони и скърцаше стар бор – скрий се, скрий се!“ Никога дървар не беше виждал толкова красива, стройна и кичозна елха. „Красота, точно това, от което имам нужда“, каза дърварят...

Запретна ръкави и започна да реже тънкия ѝ ствол с брадвата. Елхата извика от болка, но беше твърде късно и тя падна в снега. Изумление, болка и страх бяха последните ѝ чувства. Когато дърварят влачи елхата, нежните ѝ зелени клонки се счупиха и оставиха следи в снега. Страшен, грозен пън, това беше всичко, което остана от красивата елха в гората.

Това е историята, която ми разказа старият бор.

Всички ученици харесаха екологичната приказка „Историята на едно коледно дърво“ и тя докосна душите им.

VI. История на изданието. Откъде идва обичаят

Беше ми много интересно защо дървото е избрано сред всички дървета. Проучих материали по тази тема и се срещнах с моите ученици.

Всички очакваме с нетърпение онзи момент от годината, когато в къщите ни се появяват малки вечнозелени коледни елхи. Блестящите играчки, мигащите лампички и подаръците, оставени под клоните на елхите, внасят уют и радост в дома и сякаш ни напомнят, че всички несгоди могат да бъдат загърбени, ако сме миролюбиви и позитивни.

Рядко обаче се замисляме откъде произлиза коледната елха и кой пръв я е украсил. За да задоволим не само вашето, но и собственото си любопитство, направихме едно кратко проучване на историята на коледната елха. Ето какво открихме:

Има много легенди, разказващи странни истории за коледната елха, но историческите свидетелства за украсата на коледната елха са едва от последните няколко века. Някои от обичаите, свързани с вечнозелените дървета, са езически, а други носят отпечатъка на християнството, превръщайки елхата в един от най-ярките символи на Рождество Христово.

От древни времена хората носели вечнозелени растения в домовете си, защото вярвали, че имат магически и лечебни свойства. Гърците и римляните са използвали бръшлянови клонки, а келтите и скандинавците са предпочитали имел. Желе, бодлива метла (месарска метла), лаврови и борови клонки също не са били пренебрегвани в древността, защото се е вярвало, че прогонват болестите. Тези вярвания били особено разпространени сред жителите на северните райони, тъй като вечнозелените растения съживявали мислите за пролетта и възраждането на нов живот през дългите студени нощи.

Легендата разказва, че по време на раждането на Исус всяко дърво е дало плод в чест на появата на новия цар. Само малката елхичка не дала плод, но Господ се смилил над нея и я накарал да заблести в светлината. Оттам идва и традицията елхите да се украсяват със светлини – първоначално със свещи, а днес – с мигащи лампички във всички цветове.

Свети Бонифаций и дъбът на Один

Една от първите истории за коледната елха е свързана със св. Бонифаций и е широко разпространена в Германия. Бонифаций е свещеник през 8 век и разпространява истинската вяра в провинция Германия. Връщайки се от посещение при папата в

Рим, свещеникът с ужас установява, че местните жители, които са приели християнството, са се върнали към езическите си обичаи и са готови да принесат в жертва млад мъж, като го убият под дъба на Один.

Ядосан, Бонифаций взел брадвата и отишъл да сече дъба. Историческите извори спират дотук, но легендата продължава: когато свещеникът ударил дъба с брадвата си, той веднага бил повален. Германците бяха победени и признаха Божията намеса, а Бонифаций посочи малка коледна елха, която остана непокътната, когато огромното дърво падна. Той предложи на местните да си отнесат една такава елха, защото тя символизира мира и безсмъртието, а връхът ѝ показва къде е домът Господен.

Дървени дървета

Смята се, че преди 1000 години в много части на Северна Европа елхите са били окачвани с вериги, за да висят от тавана като свещници. Друга традиция била да се носят клонки от череша или глог в къщата с надеждата, че ще цъфтят на Коледа. Ако обаче собствениците не можеха да си позволят истинско дърво, те оформяха дървена пирамида от клонки и клонки, които след това украсяваха с хартия, ябълки и свещи. Често тези дървени дървета ходели от къща на къща, носейки радост на цялото село.

Вероятно дървените дървета символизираха райските дървета. Те са често срещани в средновековните мистерии, представяни в Германия пред църквите преди Коледа.

В ранните църковни календари 24 декември се чества като ден на Адам и Ева.

Райското дърво символизира райската градина и често се носи по улиците на селото преди театралното представление, за да провокира жителите да дойдат в църквата и да чуят библейските пасажии, представени им от актьори.

Първата коледна елха

Първите писмени свидетелства за използването на коледните елхи като символ на коледните и новогодишните празници могат да бъдат намерени не къде да е, а на площада в Рига, Латвия. Има плоча, гравирана на осем езика с надпис „Първата коледна елха в Рига през 1510 г.“.

Малко се знае какво се е случило в столицата на балтийската държава през 1510 г.: млади мъже с черни шапки, придружени от групи момичета, дойдоха на площада и

първо танцуваха, а след това запалиха украсената коледна елха. Вероятно дървото не е било истинско, а като дървените дървета. Обичаят много напомня празника Юл, посветен на раждането на бога на слънцето.

Коледната елха през 16 век

Ако погледнем Германия през 1521 г., ще видим дърво, носено по улиците на градовете, а зад него язди мъж на кон, облечен като свещеник, вероятно представляващ Свети Никола. През 1570 г. е документирано малко дърво, украсено с ябълки, ядки, брецели и хартиени цветя Бремен.

Първият човек, който внася коледна елха в дома си, както правим днес, е немският проповедник Мартин Лутер. Според историята, в деня преди Коледа, докато Мартин Лутер вървял през гората, той погледнал към небето, за да види звездите през клоните на дърветата. Намерил го толкова красиво, че се върнал у дома и украсил малко дръвче със свещи, показвайки на децата как му напомня за Христос, който напусна звездите на небето, за да слезе на земята с хората в навечерието на Коледа.

Коледната украса през 16-ти и 17-ти век

В средата на 16 век коледните базари стават много модерни. Чрез тях хората бяха осигурени не само с подаръци, но и с вкусна храна и други практични принадлежности, необходими за празника (например ножове и точилки). Пекарите надминаха себе си, приготвяйки вкусни меденки и восъчни фигури, с които да украсят елхите. Писмен източник от 1601 г. разказва за дърво в Страсбург, украсено с вафли, златни захарни пръчици и хартиени цветя.

Гирляндите се появяват около 1610 г. в Германия. По това време се използва истинско сребро и дори са изобретени машини, които да издърпват сребърните нишки за гирляндите. Среброто е издръжливо като метала, но почернява доста бързо. По-късно се правят опити сребърните гирлянди да бъдат заменени с такива от смес от олово и калай, но опитът е неуспешен поради тежката сплав. Така гирляндите остават сребърни до средата на 20 век.

Коледната елха по нашите земи

Традицията да се украсяват коледни елхи в България е сравнително нова, за разлика от други части на Европа. Ние обаче сме известни с нашия обичай, а именно

украсяването на елхата. От него идва и името на Бъдни вечер. За разлика от коледната елха, елхата се изработва от широколистна дървесина, символ на обновяването и възраждането на новия живот.

Бъдникът е пън от бук, дъб или круша. Избира се от стопанина на къщата и в него се пробива дупка, в която се слага зехтин и тамян. След това елхата се увива в бяла кърпа, поставя се до огнището да чака празничната вечер. Най-възрастният човек в дома прекадява стаите, хамбарите и оборите за здраве и плодородие с бъдника, след което го слага в огнището и някой трябва да боди цяла нощ, докато магическият пън изгори напълно. На сутринта пепелта му се разпръсва по земята, за да роди пролетта.

През 20 век коледната елха е пренесена в коледната обредност в България като символ на идването на Христос на земята, за да освети хората и тяхното царство. Украсата на елхата с фигурки, топки и свещи символизира същността на Христос – светлина, знание, чистота и истина.

В България обичаят да се украсява коледната елха идва от Русия. Руснаците подреждат коледни елхи в по-големите градове на България по време на Руско-турската освободителна война. По този начин елхата стана популярна и у нас, тъй като тя е не само елха, но и елха.

И у нас по време на социализма не се толерира празнуването на Коледа, тъй като основният празник е празнуването на Нова година. Впоследствие традицията днес се възстановява, Коледа и Коледа се утвърждават като чисто семейни празници, у дома, съпроводени с дългоочакваното размяна на подаръци от децата. И много хора празнуват Нова година навън. Това е чудесен повод да се съберете с приятели.

VII. Статистика за обезлесяването

Месец преди Нова година се появяват пазари за коледни елхи, където можете да видите планини от коледни елхи. Например, само в Москва всяка година се изсичат 60-62 000 дървета за продажба, а представете си колко дървета се изсичат в Америка. В световен мащаб повече от 7 милиарда души живеят на нашата планета, дори всеки седми човек да иска да си купи коледна елха, тогава 1 милиард дървета ще трябва да бъдат изсечени. И тогава всички тези дървета отиват на бунището. Задълбочавайки се в темата, идентифицирахме два проблема:

1. Това е обезлесяването. Но горите са белите дробове на нашата планета. Особено иглолистните дървета са много ценни, защото произвеждат специални фитонциди, които убиват патогенните микроби. Санаториумите често се изграждат до иглолистни гори. И напоследък хората започнаха да разбират и оценяват това. Както се оказва в съвременния свят, е въведена забрана за изсичане на дървета в горите; засаждат се в специални разсадници.
2. Но вторият проблем се оказва още по-сериозен от първия - изхвърлянето на коледни елхи.

VIII. Опции за новогодишни красавици за Нова година

Живо отсечено дърво.

Когато купуваме новогодишната красота, трябва да се уверим, че е отгледана в специален разсадник. Специални разсадници се занимават с отглеждане на коледни елхи. В тези разсадници всяка година се засаждат големи количества коледни елхи. В резултат на това тези територии функционират като горски територии, изпълнявайки всички екосистемни функции, присъщи на младите гори: те са дом на много видове животни, птици и насекоми. В допълнение, активно растящите млади коледни елхи абсорбират големи количества въглероден диоксид от атмосферата и активно отделят кислород. Най-често насажденията се намират там, където нормалната гора не може да расте. В новогодишната нощ се изсичат дървета от 8 до 15 години. В бъдеще младите дървета ще бъдат презасадени и разсадникът ще остане „зелен“.

Живо дърво в саксия.

Декоративни иглолистни дървета в саксии, вани или сандъчета. Вярно е, че е изключително трудно да се запази такова дърво след новогодишните празници (и колкото по-голямо е дървото, толкова по-трудно е да се запази), това е цяло изкуство, без специални знания и умения не е лесно поддържайте живи дърветата. Ето защо е най-добре да използвате като коледно дърво онези видове, които могат да растат на закрито през цялата година: кипарис, араукария и други южни дървета, отглеждани в нашия климат като стайни растения.

Коледна елха във вашия двор.

Ако имате лятна вила, тогава най-лесният и добър начин е да украсите коледно дърво в двора и да отпразнувате Нова година сред природата. Можете да украсите коледно дърво, което расте близо до къщата.

Коледни елхи със собствените си ръце.

В класната стая и у дома правим коледни елхи със собствените си ръце. Това е вълнуващо, интересно и забавно.

Коледната ми елха е у дома.

Коледните елхи могат да бъдат направени от различни материали, запазвайки нашите живи красоти.

IX. Основният проблем е изхвърлянето на коледните елхи след Нова година

1. Обезвреждане на отсечени дървета.

Има държави, които създават пунктове от януари до март за изхвърляне на коледни елхи. Гражданите могат да дарят безвъзмездно изсъхналите дървета, които са били украса на празника им.

Всички дървета се изпращат за обработка и те ще станат основа за нова растителна почва. Ако се изхвърлят в обикновен контейнер, се озовават на сметището и не стават за нищо.

2. Засаждане на дървета в саксии.

Саксийните дървета се съхраняват до засаждането им през пролетта.

3. Коледна елха в зоопарка.

Иглолистните дървета се събират главно за слонове, маймуни и копитни животни. Последните често им скърцат със зъби. Що се отнася до вкусовите предпочитания, рогатите кози ядат борове, мускусните говеда предпочитат коледни елхи. Също така коледните елхи в саксии се използват за обогатяване на средата в зоопарка.

4. Събиране на шишарки и засаждане на семена.

Специалисти отглеждат нови дървета от семената на шишарки. След като коледните играчки се извадят, от елхата внимателно се събират няколкокостотин шишарки. След това от тях се избират най-добрите семена и се изпращат в разсадници за отглеждане на иглолистни дървета.

X. Заключение

С нашите изследвания потвърдихме нашата хипотеза, че е възможно да се поддържа екологичният баланс на нашата планета, без да се нарушава традицията, след като получим радостта от празника.

Сега коледната елха е мой добър приятел, който срещам всяка година. Това общуване ми носи радост. Нека всички бъдат приятели с природата.

Изборът е твой.

Съвети за фасилитатора

- 1) Учителят задава въпрос на учениците - можем ли в бъдеще да опазим иглолистните дървета, без да нарушаваме традицията?
- 2) Учителят насърчава дискусия за това кой вариант учениците предпочитат да украсят Коледна елха?

Дебрифинг

Ученици да изработят изкуствена елха с отпадъчни материали

Последващи действия/Вдъхновение за бъдещето

Информация в социалните медии, уебсайт на училището.

Препратки/Допълнителна литература

<https://bg.decor-modern.com/7490634-make-an-artificial-and-original-christmas-tree-from-christmas-balls>

приложение

Анкета за коледната елха <https://forms.gle/Cee1daJjz4s9GXqe>